

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
VLADA
RADNA GRUPA ZA IZRADU STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE
HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE 2024. – 2028.
I AKCIJSKOG PLANA ZA PROVEDBU STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV
KORUPCIJE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE
2024. – 2028.

STRATEGIJA ZA BORBU PROTIV
KORUPCIJE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE
2024. – 2028.
I AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU
STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE
HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE
2024. – 2028.

SADRŽAJ

UVOD	4
Opći principi i strateški prioriteti u BiH.....	6
Vizija i misija.....	8
Pojam korupcije, stanje i izazovi.....	8
SWOT analiza stanja u oblasti borbe protiv korupcije.....	13
Opći cilj.....	15
Strateški ciljevi i programi.....	15
Strateški cilj 1.	15
Ojačati sustav prevencije i koordinacijskih mehanizama	15
Strateški program 1.1. Jačanje kapaciteta institucija	16
Strateški program 1.2. Učinkovito upravljanje sukobom interesa	17
Strateški program 1.3. Etično poslovanje u privatnom sektoru	19
Strateški program 1.4. Odgovorno upravljanje javnim financijama	20
Strateški program 1.5. Participacija društva	21
Strateški program 1.6. Antikorupcijska edukacija	24
Strateški cilj 2.	25
Jačanje mehanizama otkrivanja i dokazivanja koruptivnih kaznenih djela i procesuiranja počinitelja.....	25
Strateški program 2.1. Jačanje kapaciteta pravosudnih, policijskih i drugih tijela za otkrivanje, dokazivanje i procesuiranje koruptivnih kaznenih djela	26
Strateški program 2.2. Suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela	30
Strateški program 2.3. Financijske istrage, oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom	30
Strateški cilj 3.	31
Jačanje međuinstitucionalne, regionalne i međunarodne suradnje.....	31
Strateški program 3.1. Koordinacija i suradnja institucionalnih kapaciteta	32
za sprječavanje korupcije	32
Strateški program 3.3. Međunarodna suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela.....	33
MONITORING I EVALUACIJA	33
AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU	35
STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE 2024. – 2028.....	35
STRATEŠKI CILJ 1	36
OJAČATI SUSTAV PREVENCIJE I KOORDINACIJSKIH MEHANIZAMA	36
STRATEŠKI CILJ 2	49
JACANJE MEHANIZAMA OTKRIVANJA I DOKAZIVANJA KORUPTIVNIH KAZNENIH DJELA I PROCESUIRANJA POČINITELJA	48
STRATEŠKI CILJ 3	54
JACANJE MEĐUINSTITUCIONALNE, REGIONALNE I MEĐUNARODNE SURADNJE	54

LISTA SKRAĆENICA

Skraćenica	Puno ime / Objašnjenje
ACN	Anti-Fraud Coordination Service
AFCOS	Mreža za borbu protiv korupcije za države Jugoistočne Europe i srednje Azije
AKCIONI PLAN	Akcijski plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2024 - 2028.
AGENCIJA / APIK	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije
BAMIN	Balkanska mreža agencija za upravljanje oduzetom imovinom
BAS ISO 37001:2019	Sustavi upravljanja za suzbijanje podmićivanja
BiH	Bosna i Hercegovina
BDP	Bruto domaći proizvod
INSTITUCIJE BiH	Institucije na razini Bosne i Hercegovine
INSTITUCIJE U BiH	Institucije na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini
INTERPOL	Međunarodna organizacija kriminalističke policije
CARIN	Kamdenska međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi
SIP BiH	Središnje izborno povjerenstvo BiH
EACN	Europska kontakt mreža za borbu protiv korupcije
EGMONT	Međunarodna asocijacija finansijsko-obavještajnih službi
EPAC	Europski partneri protiv korupcije
EU	Europska unija
EUROJUST	European Union Agency for Criminal Justice Cooperation
EUROPOL	Europski policijski ured
GAPBiH	Gender akcijski plan BiH
Globe Network	Globalna operativna mreža organa za provedbu zakona za borbu protiv korupcije
GRACE	Global Resource for Anti-Corruption Education and Youth Empowerment
GRECO	Skupina zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije
HBŽ	Hercegbosanska županija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NVO	Nevladine organizacije / organizacije civilnog društva
OCD	Organizacije civilnog društva
ODIHR	Ured za demokratske institucije i ljudska prava pri OSCE-u
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
OSCE	Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi
PS BiH	Parlamentarna skupština BiH
RAK	Regulatorna agencija za komunikacije
SELEC	Centar za provedbu zakona u jugoistočnoj Europi

Skraćenica	Puno ime / Objašnjenje
STRATEGIJA	Strategija za borbu protiv korupcije 2024 - 2028.
TSK	Tijela za sprječavanje korupcije u Bosni i Hercegovini
UNCAC	Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije
UNODC	Ured UN-a za droge i kriminal
VE	Vijeće Europe
VM BiH	Vijeće ministara BiH
VSTV	Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće BiH
VTK BiH	Vanjsko-trgovačka komora BiH
WJP	World Justice Project
CHJ MFT BIH	Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH

UVOD

Korupcija, kao opći fenomen velikog broja društava, uključuje veliki broj negativnih učinaka koji direktno utječu na integritet institucija i vladavinu prava, ekonomski prosperitet zemlje i razvoj ukupnog društva, a što na koncu može rezultirati izostankom povjerenja građana u sustav vlasti i ostvarivanje njegove uloge zasnovane na zakonu.

Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu BiH) je dostigla određenu razinu pripremljenosti u borbi protiv korupcije. Međutim, u pogledu učinkovitog i proaktivnog kaznenog gonjenja počinitelja koruptivnih radnji, kao i u pogledu snažnijih iskoraka na polju prevencije korupcije, kao preteči kaznenog gonjenja, potrebno je uložiti još dodatnih napora.

Pristupanje Europskoj uniji (u daljnjem tekstu EU) strateški je prioritet BiH, a borba protiv korupcije jedan je od ključnih izazova vladavine prava, kao i samoodrživog ekonomskog razvoja i kvalitete življenja svakog građanina u BiH. Strategija za borbu protiv korupcije 2024-2028. (u daljnjem tekstu Strategija) odražava bezuvjetnu opredijeljenost za borbu protiv korupcije i stvaranje sustavnih rješenja za učinkovito suzbijanje korupcije.

Zaključkom Vijeća ministara BiH (u daljnjem tekstu VM BiH) sa 11. sjednice održane dana 11.05.2023. godine, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (u daljnjem tekstu Agencija) je zadužena za pripremu i dostavljanje VM BiH na razmatranje i donošenje novog prijedloga Odluke o usvajanju Strategije za borbu protiv korupcije za razdoblje 2024-2028. i Akcijskog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028.

Donošenje strateških dokumenata, u vidu donošenja i usvajanja Strategije i Akcijskog plana za provedbu Strategije (u daljnjem tekstu Akcijski plan), sukladan je sa uvažavanjem 14 ključnih prioriteta¹ koje BiH treba ispuniti za članstvo u EU, uz naročito uvažavanje kriterija broj sedam „*Jačati prevenciju i borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, uključujući pranje novca i terorizam*“.

Tijekom rada na izradi Strategije održano je niz radno-konzultativnih sastanaka, na kojim su kroz članstvo u Radnoj skupini, učešće uzeli predstavnici svih razina vlasti u BiH sukladno sa Odlukom o imenovanju Radne skupine za izradu Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. i Akcijskog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. (u daljnjem tekstu Radna skupina)².

Doprinos u pripremi nacрта Strategije i Akcijskog plana dali su i predstavnici međunarodnih organizacija, te organizacija civilnog društva.

¹https://www.dei.gov.ba/uploads/documents/prevod-misljenja-europskog-povjerenstva-o-zahjjevu-bosne-i-hercegovine-za-clanstvo-u-europskoj-uniji-compressed_1602154579.pdf, pristupljeno dana 02.02.2024. godine ²Odluka o imenovanju Radne skupine za izradu Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. i Akcijskog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. („Službeni glasnik BiH“, broj: 85/23)

Koncepcija ovog strateškog dokumenta zasniva se na monitoringu i dosadašnjim praksama u provedbi prethodne Strategije i Akcijskog plana, uz nastojanja da se dodatno unaprijedi strateški pristup u borbi protiv korupcije.

Strategija također odražava najbolje međunarodne prakse i standarde, uključujući EU preporuke i standarde, kao i međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva relevantnih u borbi protiv korupcije.

Strategija se sastoji od pet međusobno povezanih komponenti: općih principa, vizije, strateških ciljeva i programa, te odgovarajućih aktivnosti koje treba da doprinesu ostvarenju vizije i postavljenih ciljeva.

U procesu razvijanja Strategije preferiran je proaktivni pristup u preventivnom i interaktivnom djelovanju na uzroke i rizike nastanka korupcije, kao i u većoj učinkovitosti u otkrivanju, dokazivanju i procesuiranju korupcije, te jačanju mehanizama koordinacije borbe protiv korupcije.

U ovoj Strategiji uzeta je u obzir i rodna perspektiva korupcije, te različit utjecaj i posljedice koje korupcija može imati na muškarce i žene sukladno sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH³. Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose na oba spola.

³ Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 16/03, 102/09 i 32/10.)

Opći principi i strateški prioriteti u BiH

Uvažavajući ustavno i administrativno uređenje BiH, kao i činjenicu da sve razine vlasti u BiH trebaju razvijati i usvajati politike borbe protiv korupcije sukladno sa općim principima ove Strategije i pripadajućeg Akcijskog plana, a kako bi se osigurala pravovremena i učinkovita provedba koordiniranih politika za borbu protiv korupcije⁴, utvrđuju se sljedeći opći principi za izradu i provedbu Strategije:

- **Princip političke volje** - Borba protiv korupcije predstavlja prioritetnu aktivnost institucija u BiH koja zahtijeva neophodnu političku volju i odlučnost za rješavanje problema korupcije na što učinkovitiji način.
- **Princip nulte tolerancije prema korupciji** - Ovo je temeljni princip koji ukazuje da ne smije biti nikakve tolerancije prema koruptivnim radnjama. To znači da se korupcija neće tolerirati ni u kojem slučaju, bez obzira na okolnosti, segmente života i rada ili osobe koje su uključene u koruptivno djelovanje.
- **Princip jedinstvene i globalne vizije** - Borba protiv korupcije zasnovana je na zajedničkom sagledavanju problema i davanju sustavnog odgovora sukladno sa globalnim odnosom prema problemu korupcije.
- **Princip vladavine prava** - Obvezuje institucije na poštivanje Ustava i dosljednu provedbu zakona i pravnih propisa bez izuzetka, kao i odredbi međunarodnih sporazuma (međunarodnih pravnih instrumenata) čiji je BiH potpisnik.
- **Princip usklađenosti, koordinacije i suradnje** - Prakse i procedure borbe protiv korupcije zasniivat će se na jedinstvenom konceptu suradnje javnog i privatnog sektora, međunarodnih organizacija u BiH, civilnog društva i građana.
- **Princip odgovornosti** - Podrazumijeva odgovornost za blagovremenu i dosljednu provedbu antikorupcijskih politika, dostavljanje informacija o provedbi u cilju nadzora, procjene stupnja provedbe definirane politike i njezinih učinaka.
- **Princip kontinuiteta provedbe sustavnih aktivnosti** - Predstavlja nastavak provedbe sustavnih aktivnosti u borbi protiv korupcije, koje su trajnog karaktera.
- **Princip proaktivne transparentnosti** - Ovaj princip doprinosi ostvarivanju koncepta dobre uprave u BiH, vraća povjerenje javnosti u rad institucija, a građanima omogućava veću informiranost. Javna uprava treba da samoinicijativno omogući dostupnost podataka i informacija od javnog značaja. Svi postupci i odluke u vezi sa upravljanjem javnim resursima trebaju biti otvoreni i dostupni

⁴ Članak 22. Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije („Sl.glasnik BiH“, broj: 103/09,58/13)

javnosti, što omogućava građanima i medijima da prate aktivnosti vlasti i institucija, te otkrivaju i prijavljuju potencijalne koruptivne prakse.

- **Princip učinkovitosti** - Princip učinkovitosti ključan je u izradi i provedbi Strategije jer osigurava da resursi, vrijeme i naponi budu usmjereni na najučinkovitije mjere koje će dati najbolje rezultate u suzbijanju korupcije. Primjena principa učinkovitosti osigurat će da se ograničeni resursi koriste na najbolji mogući način kako bi se postigli značajni rezultati u suzbijanju korupcije.
- **Princip nediskriminacije i poštivanja sloboda i prava građana** – sve aktivnosti u procesu izrade i realizacije Strategije i Akcijskog plana doprinjet će ostvarenju ljudskih sloboda i prava građana sukladno sa Ustavom BiH i ustavima entiteta, kao i zakonima i međunarodnim pravnim standardima.

Vizija i misija

Vizija Strategije je da se na svim razinama vlasti u BiH uspostavi unaprjeđen normativni i institucionalni okvir usklađen sa relevantnim međunarodnim standardima i standardima EU, kao i održiv mehanizam za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, što podrazumijeva proaktivno otkrivanje, neselektivno i učinkovito procesuiranje korupcije koje rezultira većim stupnjem vladavine prava, suzbijanjem negativnih posljedica korupcije i povećanom povjerenju građana u institucije vlasti.

Strategija ima misiju da podrži razvoj, usvajanje, promociju i provedbu antikorupcijskih aktivnosti i koordinaciju institucija i tijela za sprječavanje korupcije, otkrivanje i procesuiranje koruptivnih kaznenih djela, te primjenu dobrih praksi i međunarodnih standarda.

Pojam korupcije, stanje i izazovi

Jedinstvena pravna definicija termina „korupcija“ ne postoji. Jedno od pojmovnih određenja dano je u Poglavlju III UNCAC-a⁵, koje u širem smislu definira ovaj fenomen kao *“zlouporabu javnih ili privatnih ovlasti za posrednu ili neposrednu osobnu korist.”*

Sa malim izmjenama navedenu definiciju koriste i Transparency International, OECD⁶ i EU⁷. Korupcija, kako je definira Transparency International⁸, predstavlja zlouporabu povjerenih ovlasti radi stjecanja privatne koristi. To uključuje korupciju u javnom i privatnom sektoru, te obuhvata sitnu korupciju kojom su najsnažnije pogođeni građani, veliku, tj. korupciju na visokoj razini, koja šteti cijelom društvu i političku korupciju, koja donositeljima političkih odluka omogućava održavanje moći, statusa ili bogatstva.

Najkraća definicija korupcije je ona koju je ponudila Svjetska banka⁹ i koja glasi: *“Korupcija je zlouporaba javne funkcije radi ostvarivanja privatne koristi”*.

Niti jedno društvo nije imuno na korupciju, postoje samo razlike u obimu njezine prisutnosti, pristupima i krajnjim učincima njezinog suzbijanja. Zbog velike tamne brojke, korupcija se ne može pouzdano mjeriti pa se često iskazuje kroz različite vidove mjerenja percepcije korupcije.

⁵ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije - *United Nations Convention against Corruption (UNCAC)*, usvojena dana 31.10.2003. godine od strane Generalne skupštine UN-a, <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html>

⁶ <https://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/39532693.pdf>

⁷ *Corruption - European Commission (europa.eu)*

⁸ <https://ti-bih.org/pojam/korupcija/>

⁹ <https://www.worldbank.org/en/news/factsheet/2020/02/19/anticorruption-fact-sheet>

<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/Izvj%C5%A1taj%20o%20Bosni%20i%20Hercegovini%20za%202023.%20-%20-%20BHS%20prijevod%20%28002%29.pdf>

U Izvješću Europskog povjerenstva BiH za 2023. godinu, između ostalog, navodi se:

- „Bosna i Hercegovina se nalazi između rane faze i određene razine pripremljenosti u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala. Nije postignut napredak u ispunjavanju ključnog prioriteta br. 7. iz Mišljenja, te preporuka iz 2022. godine i nalaza iz Izvješća stručnjaka o pitanjima vladavine prava. Parcijalno i netransparentno postupanje pravosuđa u predmetima korupcije za koje vlada veliki interes javnosti, uz pritiske i zastrašivanja, predstavlja veliki izvor zabrinutosti. Zakonodavstvo na razini cijele države je neusklađeno. U razdoblju izvješćivanja je bilo podignutih optužnica za korupciju na visokoj razini, ali su zbog operativne neučinkovitosti i političkog uplitanja rezultati na sprječavanju i suzbijanju korupcije (uključujući onu na visokoj razini) i dalje zanemarivi. Potrebne su ciljne procjene rizika i posebne mjere za borbu protiv korupcije, posebno u najosjetljivijim sektorima.“
- „...neusklađenost propisa u zemlji te slaba institucionalna suradnja i koordinacija i dalje otežavaju borbu protiv korupcije. Parlament Federacije treba da usvoji zakon o sukobu interesa i djelotvornoj zaštiti prijavitelja korupcije, koji je entitetska vlada usvojila u kolovozu 2022. godine. Brčko distrikt treba da nastavi sa naporima na učinkovitoj provedbi Zakona o sprječavanju sukoba interesa, usvojenog u ožujku 2021. godine, i izvrši dalje usklađivanje sa najboljim europskim praksama. Republika Srpska treba da uskladi svoje zakonodavstvo o sukobu interesa sa međunarodnim standardima. Federacija još uvijek ne primjenjuje pravila o sukobu interesa.“
- *Budući da preporuke iz prethodne godine uglavnom nisu provedene, one i dalje važe. U narednoj godini, Bosna i Hercegovina treba:*
 - *usvojiti Zakon o sprječavanju sukoba interesa u institucijama na državnoj razini, sukladno sa europskim standardima, te uskladi zakonodavstvo entiteta i Brčko distrikta sa međunarodnim standardima i najboljim europskim praksama;*
 - *pokazati napredak u postizanju rezultata u sprječavanju i suzbijanju korupcije na visokoj razini; unaprijediti suradnju između policije i tužiteljstva;*
 - *izraditi i usvojiti novu strategiju i akcijski plan za borbu protiv korupcije na državnoj razini.“*¹⁰

Strategija uzima u obzir preporuke Europskog povjerenstva (u daljnjem tekstu EP) koje se odnose na prevenciju i borbu protiv korupcije date u okviru tijela koja su osnovana sukladno odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih

¹⁰ Izvješće Europskog povjerenstva o BiH za 2023. godinu, dostupno na <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/Izvj%C5%A1taj%20o%20Bosni%20i%20Hercegovini%20za%202023.%20-%20-%20BHS%20prijevod%20%28002%29.pdf>, pristupljeno dana 18.03.2024. godine

zajednica i njihovih država članica sa jedne strane i Bosne i Hercegovine s druge strane¹¹, a naročito u okviru Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost.

Nadalje, u Izvješću stručnjaka o stanju vladavine prava u Bosni i Hercegovini¹² prepoznato je nekoliko ključnih oblasti u kojima je potrebno poduzeti sustavne korake u pravcu neophodnih unaprjeđenja. Potrebno je prije svega izgraditi povjerenje u sustav pravosuđa kroz jačanje vladavine prava i neophodne sustavne reforme. Posebno je potrebno ojačati integritet pravosuđa, a što posljedično osnažuje garantirana osnovna ljudska prava i slobode. Uz to se navodi i sljedeće:

„...Ista operativna manjkavost se uočava i kad su u pitanju preventivni mehanizmi. Specijalizirana antikorupcijska tijela su razasuta na svim razinama vlasti, dok je ukupni sustav i dalje duboko fragmentiran i neučinkovit... Potrebno je usvojiti zakone o zaštiti prijavitelja korupcije na razini entiteta FBiH i proširiti obuhvat postojećih zakona na privatni sektor. Postoji i akutna potreba za učinkovitijom primjenom zakona u praksi i za stalnim praćenjem njihove djelotvornosti i spremnost da se mijenjaju kada se uoče očigledni nedostaci...“

Ono što se može nedvojbeno uočiti jeste, da je zajednički sadržaj svih prethodnih izvješća EP odsustvo napretka u oblasti borbe protiv korupcije u BiH.

Važno je naglasiti da je **Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC)** prvi globalni pravno obvezujući međunarodni antikorupcijski instrument.

Izvršni sažetak Izvješća o implementaciji UNCAC-a u BiH ističe kako je potrebno, između ostalog, *„usvojiti neophodne zakone za uspostavljanje zaštićenih kanala izvještavanja za uzbunjivače na svim razinama vlasti i upravljanja u svim entitetima, županijama i općinama u BiH (čl. 8 (4) Izvješća o implementaciji¹³.*

Nadalje, ističe i jačanje pravnog okvira i nadzora nad sukobom interesa, uključujući usklađivanje zakonodavstva o sukobu interesa na svim razinama vlasti, te osiguranje neophodne nezavisnosti i nepristranosti Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa (članak 7(4), 8(5) i 12(2)(e)).

Između ostalog ključno je i poboljšanje praćenja financiranja političkih stranaka i financiranja izbornih kampanja, te usklađivanje i ujednačavanje pravnog okvira o financiranju političkih stranaka i izbornih kampanja (članak 7. (3)).

¹¹ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Bosne i Hercegovine s druge strane¹¹ (“Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori”, br. 10/08, 1/17, 8/17 i 3/24), ¹² Izvješće stručnjaka o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini od dana 05.12.2019. godine, dostupno na <https://archive.europa.ba/wp-content/uploads/2019/12/Izvje%C5%A1taj-stru%C4%8Dnjaka-o-pitanjima-vladavine-prava-u-BiH.pdf>

¹³ Directive (EU) 2019/1937 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2019 on the Protection of Persons Who Report Breaches of Union law, dostupno na <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>

Prepoznata je i potreba jačanja sustava javnih nabava i konsolidacija akcija za borbu protiv korupcije u oblasti javnih nabava kroz obvezno objavljivanje planova javnih nabava na portalu javnih nabava (članak 9(1)).

Kada je riječ o povratu dobara naglašeno je “*usvajanje neophodnih mjera kako bi se omogućilo oduzimanje za sva kaznena djela koja se navode u Konvenciji, te poduzimanje mjera kako bi se omogućilo neposredno izvršenje stranih presuda i naredbi za konfiskaciju na državnoj razini*“ (članovi 54. i 55.).

S tim u vezi poručuju da je nužno poduzeti mjere za vraćanje oduzete imovine državi potpisnici koja podnosi zahtjev u slučaju kršenja Konvencije (članak 57).¹⁴

Shodno činjenici da je BiH također i članica Konvencije VE o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenih kaznenim djelom i o financiranju terorizma (CETS-198), čiji članak 25. predviđa i mogućnost sklapanja sporazuma među državama u cilju međusobne podjele konfiscirane imovine, nastaviti dalje aktivnosti na već započetim pregovorima, na stručnoj razini, sa državama u okruženju, u cilju potpisivanja sporazuma ove vrste i jačanja međunarodne pravne suradnje.

Kako pri primjeni UNCAC, tako i pri primjeni CETS-198 i relevantnih zakonskih propisa u Bosni i Hercegovini, nastaviti jačati sveobuhvatne kapacitete za primjenu kako privremenih mjera osiguranja nad imovinom stečenom kaznenim djelima, od najranijih faza kaznenog postupka, tako i mjera trajnog oduzimanja ove imovine, imajući u vidu da aktualno zakonodavstvo u BiH ne predviđa bilo kakva ograničenja u smislu kaznenih djela na koja se ove mjere mogu primjenjivati.

Organizacija **Transparency International** na godišnjoj razini rangira zemlje prema Indeksu percepcije korupcije¹⁵.

Prema Indeksu percepcije korupcije Transparency International-a za 2023. godinu, BiH se nalazi na 108. mjestu, od ukupno 180 zemalja, sa ocjenom 35 na ljestvici od 0 do 100. Cilj kojem je neophodno težiti je smanjenje postotka negativne percepcije korupcije, te će značiti da su ukupne zakonodavne i druge mjere iz Strategije imale učinka, te da građani imaju veće povjerenje u institucije.

Prema **World Justice Projektu**, posvećenom vladavini prava u svijetu¹⁶, BiH je ocijenjena na sljedeći način:

¹⁴ <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries2/V1808645e.pdf>[2https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries2/V1808645e.pdf](https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries2/V1808645e.pdf), str. 7-8 3

Izvršni sažetak, str. 12, pristupljeno dana 08.03.2024. godine

¹⁵ Indeks percepcije korupcije, dostupno na <https://www.transparency.org/en/cpi/2023/index/bih>

¹⁶ Rule of Law iz 2023. godine, dostupno na [WJPIndex2023.pdf \(worldjusticeproject.org\)](https://www.worldjusticeproject.org/WJPIndex2023.pdf)

U 2023. godini prema Vladavini prava Indeks World Justice Project Bosna i Hercegovina je pala na 75. mjesto među 142 zemlje, što je najlošiji rezultat od 2015. godine.

Također, Izvješće osoblja **Međunarodnog monetarnog fonda (MMF)** o konzultacijama sa zvaničnicima BiH o ekonomskom razvoju i politikama, a prema članku IV statuta ove organizacije za 2023. godinu¹⁷, navodi sljedeće:

„Jačanje nadzora nad javnim poduzećima i njihovog upravljanja, unaprjeđenje poslovnog okruženja i digitalizacija ekonomije ključni su za ubrzavanje rasta predvođenog privatnim sektorom. Hitne reforme su također potrebne kako bi se ojačali naponi u pogledu prevencije i suzbijanja korupcije te provedbe zakona. Potrebno je pojačati napore u smislu pripreme za uvođenje EU mehanizma za granično prilagođavanje emisija ugljika i za prelazak sa uglja na zelenu energiju.“

Prema usvojenom GRECO izvješću za peti krug usklađenosti BiH¹⁸, posvećenom prevenciji korupcije i promoviranju integriteta u izvršnim razinama vlasti i agencijama za provedbu zakona, iskazana je zabrinutost i žaljenje zbog nepostojanja usvojenih strateških dokumenata na državnoj razini za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije.

Prema IV Izvješću o monitoringu provedbe Strategije za borbu protiv korupcije 2015- 2019. i Akcijskog plana ¹⁹ neophodan je veći doprinos, stvaranje opće klime transparentnosti i odgovornosti ključnih aktera u odnosu na sve prethodne strategije za borbu protiv korupcije Bosne i Hercegovine.

¹⁷ Izvješće osoblja Međunarodnog monetarnog fonda o konzultacijama sa zvaničnicima BiH o ekonomskom razvoju i politikama, dostupno na [Front Matter in: IMF Staff Country Reports Volume 2023 Issue 324 \(2023\)](#)

¹⁸ GRECO izvješće za peti krug usklađenosti BiH, dostupno na <https://www.coe.int/en/web/greco/evaluations/bosnia-and-herzegovina>,

¹⁹ IV Izvješće o monitoringu provedbe Strategije za borbu protiv korupcije 2015-2019. i Akcijskog plana, dostupno na <http://www.apik.ba/izvjescia/izvjescia-agencije/default.aspx?id=2352&langTag=bs-BA>

SWOT analiza stanja u oblasti borbe protiv korupcije

SNAGE (+)	SLABOSTI (-)
<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje određenog institucionalnog okvira • Postojanje određenog normativnog okvira • Postojanje određenih strateških okvira • Postojanje dobrih praksi u prevenciji i borbi protiv korupcije na različitim razinama vlasti u BiH • Postojanje ljudskih, materijalnih i finansijskih resursa • Postojanje parcijalnih mehanizama koordinacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentiran institucionalni sustav za sprječavanje korupcije • Nedovoljna usklađenost domaćeg zakonodavnog okvira sa međunarodnim standardima • Nedovoljan ukupni/opći normativni i institucionalni okvir • Neučinkovita politika suzbijanja koruptivnih kaznenih djela • Izostanak procjene stvarnih učinaka provedbe javnih antikorupcijskih politika • Nedostatak transparentnosti i inkluzivnosti u donošenju odluka • Nepostojanje analiza slučajeva prijave i tipologija koruptivnih kaznenih djela
PRILIKE (+)	PRIJETNJE (-)
<ul style="list-style-type: none"> • Međunarodni standardi • OCD • Međunarodna potpora • Povlačenje međunarodnih sredstava i tehničke pomoći • Geopolitički kontekst • Dobre prakse • EU integracije • Zainteresiranost javnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Geopolitički kontekst • Pozicioniranje na međunarodnom planu • Usporavanje EU integracija • Izostanak povlačenja međunarodnih sredstava i tehničke pomoći

Na temelju **procjene stanja** u BiH i SWOT analize uočenih snaga, slabosti, prijetnji i prilika, dolazimo do sljedećih zaključaka:

Identificirane slabosti u neučinkovitom sustavu javnih institucija u sprječavanju korupcije, kao i nedostatak učinkovitog normativnog i institucionalnog okvira stvaraju pravnu neizvjesnost i narušavanje povjerenja javnosti. Nedostatak transparentnosti i inkluzivnosti u procesu donošenja odluka predstavljaju ključne izazove koje treba prevladati.

Primjena međunarodnih standarda u borbi protiv korupcije može značajno poboljšati poziciju BiH i pomoći njezinom razvoju. Međunarodna potpora pruža dodatne resurse i ekspertizu za rješavanje navedenih slabosti kroz usvajanje najboljih praksi. Usporavanje integracija u EU, bosanskohercegovačkom sustavu borbe protiv korupcije onemogućit će pristup fondovima i tehničkoj pomoći, samim tim pojačavaju se prijetnje geopolitičkoj stabilnosti, što uzrokuje loše pozicioniranje BiH na međunarodnoj sceni.

Ključno je kontinuirano analizirati okruženje, aktivno slušati potrebe sudionika i promptno reagirati kako bismo iskoristili prilike, smanjili prijetnje, te maksimalno valorizirali naše snage kako bismo ostvarili ciljeve u borbi protiv korupcije i postigli željene rezultate za dobrobit svih građana BiH.

Donošenjem Strategije i provedbom Akcijskog plana bit će ojačan institucionalni okvir, ljudski, materijalni i finansijski resursi, čime bi se osigurali uvjeti za razvoj i unaprjeđenje sustava prevencije i borbe protiv korupcije u BiH.

Opći cilj

Strategijom se unaprjeđuje institucionalni i normativni okvir za odlučnu i sveobuhvatnu borbu protiv korupcije, što podrazumijeva utvrđivanje prioriteta načina zajedničkog djelovanja svih razina vlasti u BiH.

S tim u vezi, opći cilj Strategije je:

Smanjenje stvarne i percipirane razine korupcije, jačanje životnih uvjeta svih građana, učinkovitije upravljanje rizicima korupcije, afirmacija pozitivnih društvenih vrijednosti kao što su integritet, odgovornost i transparentnost, povratak povjerenja građana u institucije vlasti i stvaranje uvjeta za snažniji gospodarski razvoj, a sve uz intenzivniju potporu donositelja odluka i strateških partnera u borbi protiv korupcije.

Strateški ciljevi i programi

Iz ovako formuliranog općeg cilja proizlaze sljedeći strateški ciljevi koji se trebaju postići provedbom Strategije, te strateške oblasti koje sadržavaju ti ciljevi:

Strateški cilj 1.

Ojačati sustav prevencije i koordinacijskih mehanizama

Uzimajući u obzir ranija iskustva u provedbi prethodnih strategija i akcijskih planova, sustav prevencije i koordinacije borbe protiv korupcije, postavljen je kao polazni prioritet ove Strategije oko kojeg se dalje razrađuju strateški programi i konkretne provedbene aktivnosti.

Učinkovita prevencija korupcije podrazumijeva unaprjeđenje pravnog okvira, vraćanje povjerenja u institucije i podizanje i jačanje javne svijesti cjelokupnog društva razvojem senzibiliteta na štetne posljedice korupcije, jačanje integriteta i odgovornosti, te osnaživanje otpornosti ukupne javnosti na participaciju u koruptivnim aktivnostima.

Najčešća slabost u pogledu borbe protiv korupcije ogleda se u naporima da se poduzmu aktivnosti protiv učesnika u korupciji, nakon što je koruptivna aktivnost već urađena i napravila štetu.

Stoga je naglasak u strateškom cilju 1. na programima koji se odnose na jačanje normativnog i institucionalnog okvira za borbu protiv korupcije, jačanju sustava

integriteta kako u javnom tako i u privatnom sektoru u BiH, odgovorno upravljanje javnim financijama, te učinkovito upravljanje sukobom interesa. On također obuhvaća aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje uvjeta za participaciju cjelokupnog društva kroz jačanje transparentnosti u javnoj upravi BiH, uspostavu i unaprjeđenje digitalnih antikorupcijskih alata, javne antikorupcijske kampanje i projekte, i opće i specifične antikorupcijske edukacije.

Programi obuhvaćene strateškim ciljem 1. su:

- 1.1. *Jačanje kapaciteta institucija*
- 1.2. *Učinkovito upravljanje sukobom interesa*
- 1.3. *Etično poslovanje u privatnom sektoru*
- 1.4. *Odgovorno upravljanje javnim financijama*
- 1.5. *Participacija društva*
- 1.6. *Antikorupcijska edukacija*

Strateški program 1.1. Jačanje kapaciteta institucija

U kontekstu poboljšanja normativnog okvira, a sa ciljem učinkovitije borbe protiv korupcije, ovaj strateški program će osigurati pokretanje niza inicijativa za usvajanje ali i izmjene i dopune zakona kao što su: Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Zakon o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama BiH, Zakon o transparentnosti vlasništva nad medijima, Zakon o oduzimanju i upravljanju imovinom, Zakon o financiranju političkih stranaka u BiH, Izborni zakon BiH i drugih.

Sa ciljem unaprjeđenja normativnog okvira za učinkovito sprječavanje korupcije neophodno je razviti i unaprijediti pravni okvir za jasno pozicioniranje Agencije i tijela, te osiguranje njihove potpune operativne, kadrovske i financijske nezavisnosti u sustavu javnih institucija na odgovarajućoj razini vlasti. U ovim procesima potrebno je naglasak staviti kako u pravcu ispunjavanja međunarodnih preporuka i standarda relevantnih za specifične oblasti, tako i za osiguranje ujednačenosti rješenja sadržanim u antikorupcijskom zakonodavstvu u BiH.

Uvažavajući dosadašnje iskustvo u primjeni Zakona o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama BiH uočeni su u primjeni određeni pravni nedostaci, koji se odnose na mehanizme zaštite prijavitelja korupcije, statusna pitanja tih osoba, te pitanja otklanjanja štetnih radnji.

Također, imajući u vidu i EU Direktivu (EU) 2019/1937 Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. godine posvećene zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava

Unije, Bosna i Hercegovina je na svom EU integracijskom putu u obvezi uvažiti istu i unaprijediti svoje zakonodavstvo u ovoj oblasti.

U razdoblju od 2014. godine tj. od stupanja na snagu ovog Zakona, pa zaključno sa današnjim danom zaprimljeno je ukupno 34 zahtjeva za dodjelu statusa zaštićenih prijavitelja korupcije u institucijama BiH. Od ovog broja u 11 slučajeva je dodijeljen status zaštićenog prijavitelja korupcije. Obzirom na navedene statističke pokazatelje, evidentna je potreba za unaprjeđenjem normativnog okvira za učinkovitiju zaštitu osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama BiH.

Od posebnog značaja je i integritet u pravosuđu. To prepoznaje i EU, koja traži određene promjene u nekoliko zakona, a posebno Zakona o Visokom sudskom i tužiteljskom vijeću i njihovu implementaciju, kako bi se osigurao najveći mogući integritet u svim dijelovima pravosuđa. Posljednjim izmjenama Zakona o VSTV-u u značajnoj mjeri je došlo do unaprjeđenja u ovoj oblasti. Za očekivati je da ovo i sva naredna unaprjeđenja dovedu do povećanog povjerenja građana i do uspostave pravosuđa kao nezavisnog i objektivnog sustava u službi svih.

Stoga je krajnji cilj ovog strateškog programa sustavno usklađivanje antikorupcijskog zakonodavstva na teritoriji BiH sukladno sa standardima EU i ostalim relevantnim međunarodnim obvezama i preporukama.

Strateški program 1.2. Učinkovito upravljanje sukobom interesa

Učinkovito upravljanje sukobom interesa predstavlja značajan segment u prevenciji korupcije. Stoga je donošenje i primjena zakona o sprječavanju sukoba interesa na svim razinama vlasti u BiH važan preventivni mehanizam u borbi protiv korupcije.

Postojeći zakonski okvir u oblasti sprječavanja sukoba interesa u BiH trenutno je uređen na slijedeći način:

- Parlamentarna skupština BiH (u daljnjem tekstu PS BiH) je dana 08.03.2024. godine, po hitnom postupku, usvojila novi Zakon o sprječavanju sukoba interesa u institucijama na razini BiH.²⁰ Danom primjene ovog zakona prestaje važiti Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine.²¹
- U Republici Srpskoj je od 2008. godine u primjeni Zakon o sprječavanju sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske²², a u 2023. godini donesen je i

²⁰ Zakon o sprječavanju sukoba interesa u institucijama na razini Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 18/24)

²¹ Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08, 18/12, 87/13 i 41/16)

²² Zakon o sprječavanju sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br.73/08)

Zakon o dopuni Zakona o sprječavanju sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske.²³

- Tijekom 2008. godine donesen je Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji BiH²⁴, ali se isti ne primjenjuje od 2013. godine. Imajući u vidu da se u Federaciji BiH postojeći Zakon o sukobu interesa ne primjenjuje od 2013. godine, pojedine županije u Federaciji BiH su počele donositi svoje zakone kako bi uredili ovu oblast. Tako je Županija Sarajevo normativno regulirala sukob interesa u okviru Zakona o prevenciji i suzbijanju korupcije u ŽS²⁵, dok je u formi Nacrta identično zakonsko rješenje inicirano i u Unsko-sanskoj županiji.
- Na teritoriji Brčko distrikta BiH od ožujka 2021. godine na snazi je novi Zakon o sprječavanju sukoba interesa u institucijama Brčko distrikta BiH.²⁶

Grupa zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO)²⁷, u svojim izvješćima preporučila je usklađivanje zakona o sukobu interesa na cijelom teritoriju BiH uz pooštavanje sustava sankcija. Pored usklađivanja zakonske regulative, potrebno je uspostaviti kapacitete za praćenje sukoba interesa na razinama vlasti u BiH, gdje oni ne postoje, te ojačati kapacitete tamo gdje su već osnovana tijela za praćenje sukoba interesa.

GRECO između ostalog preporučuje: „(i) objedinjavanje važećih zahtjeva za objavu finansijskih podataka u jedan jedinstveni obrazac za prijavu, (ii) uvođenje obveze prijavljivanja imovine bliskih rođaka te dostavljanje ažuriranih informacija u slučaju značajnije promjene podataka o kojima se treba izvješćivati tijekom mandata, i (iii) osiguravanje da se finansijski podaci objavljuju i da im se može lako pristupiti, uz uvažavanje privatnosti i sigurnosti parlamentarnih zastupnika te njihovih bliskih rođaka, koji podliježu obvezi prijavljivanja.“ Nadalje, GRECO je ocijenio „x. da se sustav za upravljanje sukobima interesa osoba sa najvišim izvršnim funkcijama revidira i ojača tako što će se (i) osigurati da izjave o interesima osoba sa najvišim izvršnim funkcijama budu predmet redovitih suštinskih provjera, uz razmjerne sankcije u slučaju kršenja, uključujući lažno prijavljivanje ili neprijavlivanje; (ii) donošenje odluka u vezi sa sukobom interesa dostupnim javnosti; i (iii) uvođenje zahtjeva ad hoc objelodanjivanja u pogledu osoba koje obavljaju najviše izvršne funkcije u situacijama sukoba interesa kako do njih dođe (stavak 108.). Pored toga smatraju da je potrebno

„da (i) se razmotri produženje razdoblja mirovanja za osobe sa najvišim izvršnim funkcijama; (ii) da se prošire pravila nakon prestanka radnog odnosa u odnosu na osobe sa najvišim izvršnim funkcijama kako bi se obuhvatilo zapošljavanje u privatnom sektoru“.

²³ Zakon o dopuni Zakona o sprječavanju sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br.90/23)

²⁴ Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 70/08)

²⁵ Zakona o prevenciji i suzbijanju korupcije u ŽS („Službene novine Županije Sarajevo“, br.35/22, 17/22-Ispravka i 52/22-ispravka)

²⁶ Zakon o sprječavanju sukoba interesa u institucijama Brčko distrikta BiH.²⁶ („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br.4/21)

²⁷ Drugo privremeno Izvješće o usklađenosti BiH iz Četvrtog kruga evaluacije GRECO, str.4 <http://msb.gov.ba/dokumenti/strateski/default.aspx?id=23446&langTag=bs-BA>

U tom smislu, ovaj strateški program predviđa niz mjera i aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje zakonodavnih okvira koji reguliraju oblast sukoba interesa na svim razinama vlasti u BiH, uz njihovo neophodno usklađivanje sa preporukama GRECO- a, standardima EU i ostalim relevantnim međunarodnim standardima, te održavanje redovitih obuka iz navedene oblasti za imenovane i izabrane dužnosnike i njihove savjetnike.

Strateški program 1.3. Etično poslovanje u privatnom sektoru

Zbog značajne uloge privatnog sektora u borbi protiv korupcije, ovaj strateški program će uključiti privatni sektor u antikorupcijske napore kroz razvoj sustava i politika usklađenosti (*compliance*) u privatnom sektoru, u cilju smanjenja svih vrsta koruptivnih rizika.

Ne postoje značajnija istraživanja novijeg datuma u BiH koja bi ukazivala na stupanj zastupljenosti korupcije unutar privatnog sektora.

U Izvješću Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC)²⁸ iz 2013. godine predstavljena su određena saznanja o korupciji i njezinom utjecaju unutar privatnog sektora. Između ostalog, konstatira se da poslovni predstavnici u BiH navode korupciju kao šestu najznačajniju prepreku poslovanju, nakon visokih poreza, kompliciranih poreznih zakona, političke nestabilnosti, propisa o radu i ograničenog pristupa financiranju. Kroz analizu je dalje zaključeno da su približno dvije trećine (65,2%) poduzeća ostvarila najmanje jedan kontakt sa javnim službenikom tijekom 12 mjeseci koji su prethodili istraživanju. Isto tako, istaknuto je da je stopa prisutnosti podmićivanja među poduzećima koja su imala doticaja sa javnim službenicima u tom razdoblju bila 10,4%.

Korupcija predstavlja jednu od najznačajnijih prepreka za nesmetano poslovanje, te uništava poslovni ugled kompanija što negativno utječe na tržište, posebno kada se govori o privlačenju stranih investitora i tvrtki da ulažu u gospodarski razvoj BiH.

Potrebno je posebnu pažnju posvetiti promociji dobrih praksi i antikorupcijskog standarda ISO 37001 (Antibribery Management System) koji podrazumijeva analizu i procjenu stupnja rizika podmićivanja kompanije u zavisnosti od veličine i strukture.

Kao rezultat istraživanja razine zadovoljstva među stranim investitorima u BiH periodično se objavljuje Poslovni Barometar ²⁹, koji sadrži podatke dobivene anketiranjem članica Vijeća stranih investitora (VSI) u BiH.

²⁸ Izvješća Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal „Poslovanje, korupcija i kriminal u BiH: Utjecaj mita i kriminala na privatna poduzeća“, 2013. godina, dostupno na https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/corruption/Prevod_izvjestaja_BHS_fina_za_stampu_ispravljeno.pdf

²⁹ <https://fic.ba/en/business-barometer/>

Navedene ankete među članicama VSI provode se u cilju dobivanja boljeg uvida o stanju poslovnog okruženja u BiH, prepreka sa kojima se suočavaju investitori, kao i njihove planove za reinvestiranje, nova zapošljavanja i kreiranje više poslovnih prilika u BiH, a daju i pregled rizika koji bi u budućnosti mogli imati najveći utjecaj na njihovo uspješno poslovanje.

Prema podacima iz posljednjeg Poslovnog barometra objavljenog u 8. mjesecu 2021. godine, kao glavni rizici koji utječu na investiranje istaknuti su politička nestabilnost (94%), te odmah na drugom mjestu korupcija i kriminal (81%), a na trećem mjestu je nedostatak vladavine prava (64%).

Sve navedeno upućuje da je neophodno aktivno uključivanje privatnog sektora u kreiranje i provedbu antikorupcijskih politika u svim segmentima poslovanja.

Strateški program 1.4. Odgovorno upravljanje javnim financijama

Javne financije su naročito podložno i izazovno područje za sve pojavne oblike korupcije. Stoga se odgovorno upravljanje javnim financijama može smatrati jednom od značajnijih antikorupcijskih politika.

Odgovorno upravljanje javnim financijama ogleda se u istrajnom i konzistentnom mjerenju učinkovitosti i učinkovitosti javne uprave i njezinog stavljanja u službu građana.

Sustav reformi u oblasti javnih financija i bolja funkcionalnost javne uprave može se postići preuzimanjem pravne stečevine EU, razvojem partnerskih odnosa sa organizacijama civilnog društva, digitalizacijom i jačanjem statističke osnove čime se, između ostalog, bolje koncipiraju razvojne i druge politike u BiH, kao i veća apsorpcija EU fondova.

Praktično, danas sustav financiranja javne uprave u BiH opterećen je problemima koji su vezani za dosljednu primjenu i implementaciju donesenih pravila i standarda vezanih za financijsko upravljanje i kontrolu, uključujući i neučinkovit pristup u rukovođenju radnim procesima.

Financijsko upravljanje i kontrola (FUK) u sebi integriraju brojna područja, kao što su: upravljanje ljudskim resursima, etička pitanja, organizacija, javne nabave, odnose između povezanih institucija i dr., koja se detaljnije uređuju drugim zakonima i podzakonskim aktima, uputstvima, smjernicama i slično.

Tako da je regulativa koja uređuje finansijsko upravljanje i kontrolu daleko opsežnija od Zakona o financiranju institucija BiH³⁰, kao osnovnog propisa za finansijsko upravljanje i kontrolu. Za uspostavljanje funkcionalnog sustava finansijskog upravljanja i kontrole odgovoran je rukovoditelj institucije.³¹

Od posebnog značaja u javnim financijama je učinkovito pravno uređenje područja javnih nabava, koje nosi ogromne rizike za javne financije. Općepoznato je da države najviše proračunskih sredstava gube baš na tom području, zbog čega je potrebno osigurati učinkovito pravno uređenje ove oblasti, uključujući i implementaciju novousvojenih pravnih normi na način koji će minimizirati mogućnosti gubitka kroz sustav javnih nabava.

Novi strateški okvir za javne nabave za razdoblje 2024 – 2028. donesen je sredinom mjeseca ožujka 2024. godine, i pretpostavlja da sustav javnih nabava u BiH bude moderan, transparentan, konkurentan i učinkovit, kao i usklađen sa EU pravnim poretkom. Sa gledišta antikorupcijskih politika, kroz ovu strategiju uvode se mjere za jačanje integriteta i borbe protiv korupcije, te općenito osigurava preventivni pristup.

Pravila finansijske kontrole pružaju zaštitu i finansijskih interesa EU od prijevара u upravljanju sredstvima EU. U BiH je evidentan prostor za napredak za usklađivanje sa *Direktivom o suzbijanju prevara počinjenih protiv finansijskih interesa EU kaznenopravnim sredstvima*.

U tom smislu BiH treba uspostaviti koordinacijsku službu za suzbijanje prijevара (AFCOS) kako bi se olakšala učinkovita suradnja i razmjena informacija sa EP.

Promocija i provedba rodniх aspekata pri planiranju i izvršenju proračuna (rodno odgovoran proračun) osigurat će ravnopravno i transparentno upravljanje javnim financijama.

Prilikom planiranja aktivnosti i izrade analiza stanja potrebno je da svaki proračunski korisnik izvrši analizu kako bi se procijenio utjecaj postojećih proračunskih sredstava na zadovoljavanje različitih potreba žena i muškaraca.

Strateški program 1.5. Participacija društva

Pristup informacijama i povećanje transparentnosti su temeljni principi otvorene vlasti, čija provedba jača povjerenje građana u njezin rad.

³⁰ Zakon o financiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22)

³¹ Smjernice za razvoj upravljačke odgovornosti u institucijama BiH, dostupno na <https://chj.mft.gov.ba/Content/OpenAttachment?id=015e9e1b-5afe-42e8-9b2e-b94a353d64c5&lang=hr>

Usluge javne uprave imaju vrijednost ukoliko su isporučene na vrijeme, na učinkovit način i tako da su vidljive, jasne i lako dostupne svim korisnicima.

Društva uspostavljena na poštovanju općih društvenih vrijednosti: slobode, jednakosti, solidarnosti, tolerancije, poštovanja ljudskih prava i zajedničke odgovornosti imaju samoodrživi ekonomski razvoj. Pristup borbi protiv korupcije mora obuhvaćati više razina: osobni, institucionalni, društveni i državni. Svakom građaninu pripadaju prava i obveze koje proizlaze iz zakona i međunarodnih pravnih normi, a dio tih prava je reguliran i člankom 13. UNCAC-a³².

Institucije u BiH bi trebale nastaviti sa provedbom Standarda proaktivne transparentnosti u okviru Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH, kako bi omogućili građanima, organizacijama civilnog društva, akademskoj zajednici i medijima uključenost u borbu protiv korupcije i ostvarili suradnju sa njima.

Rodno specifične manifestacije korupcije - U realizaciji planiranih aktivnosti, treba voditi računa o podizanju svijesti i znanja o rodno specifičnim manifestacijama korupcije. Korupcija ugrožava osnovne vrijednosti demokratskog društva, vladavinu prava i poštivanje ljudskih prava, a jedan od ključnih stupova na kojima počiva demokratsko društvo predstavlja ravnopravnost spolova. Potrebno je afirmirati važnost uključivanja principa ravnopravnosti spolova i rodne perspektive u aktivnosti namijenjene prevenciji i borbi protiv korupcije.

Sva tijela mjerodavna za provedbu Strategije i Akcijskog plana su u obvezi izraditi i implementirati program mjera i aktivnosti koje će obuhvatiti integraciju principa ravnopravnosti spolova i nediskriminacije u zakonske, podzakonske akte i druge dokumente, korištenje rodno osjetljivog jezika, razvrstavanje statističkih podataka prema spolu, izradu analiza o rodno specifičnim manifestacijama korupcije (gender analiza), provedbu redovitih edukacijskih programa o ravnopravnosti spolova i rodnim elementima korupcije u suradnji sa institucionalnim gender mehanizmima u BiH, međunarodnim organizacijama, nevladinim sektorom i drugim partnerskim institucijama i organizacijama, provedbu promotivnih aktivnosti, informacijskih kampanja i kampanja za podizanje svijesti i znanja o rodno determinirajućim pojavnim oblicima korupcije, njezinim uzrocima, utjecaju i posljedicama na različite društvene kategorije, sa ciljem na rizične grupe u specifičnim područjima.

Digitalizacija - Analizom stanja digitalnih alata za antikorupcijske aktivnosti u BiH ustanovljeno je da ne postoje jednoobrazne aplikacije koje koriste tijela za sprječavanje korupcije. Međutim, u pogledu digitalizacije antikorupcije i razvoja IT alata, Županija Sarajevo se ističe kao primjer dobre prakse zahvaljujući platformi AnticorruptiŽS, multimodalnom analitičkom softveru. Ova platforma omogućuje

³² Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije - *United Nations Convention against Corruption (UNCAC)*, usvojena dana 31.10.2003. godine od strane Generalne skupštine UN-a, <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html>

upravljanje bazama podataka (registrima), automatizaciju procesa izvješćivanja i pretraživanja prema zadanim parametrima te međusobnu komunikaciju baza podataka. Ovi registri imaju za cilj olakšati nadzor nad provedbom propisa usmjerenih na prevenciju antikorupcijskih aktivnosti.

Trenutni način prikupljanja podataka i nedovoljna transparentnost tih podataka ne pridonosi ispravnoj slici o razini korupcije i upravljanja koruptivnim rizicima u BiH. U narednom razdoblju potrebno je standardizirati podatke koji bi bili primjenjivi na svim razinama vlasti, kako zbog samog stadija razvoja prevencije korupcije, tako i uslijed nedovršenog formiranja profesionalnih struktura zaduženih za prevenciju korupcije i ureda za sukob interesa. Primarne aktivnosti ovog strateškog programa su uspostava registara izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih dužnosti, savjetnika, državnih službenika i zaposlenika u institucijama vlasti BiH, registra prijave imovinskog stanja i interesa i uspostavljanje i održavanje digitalnih alata za izradu analiza i statističkih podataka o svim oblicima koruptivnog ponašanja kao i on-line alata tijela za sprječavanje korupcije i Agencije, što bi ubrzalo mnoge aktivnosti, pojednostavilo borbu protiv korupcije i podiglo svijest građana.

Transparentnost - Shodno članku 10. UNCAC-a³³ potrebno je poduzeti potrebne mjere kako bi se povećala njihova transparentnost, što uključuje omogućavanje uvida šire javnosti u organizaciju, funkcioniranje i postupke donošenja odluka, pojednostavljivanje postupaka pristupa tijelima mjerodavnim za odlučivanje, te objavljivanje informacija. Principi članka 10. UNCAC-a se baziraju na principima proaktivne transparentnosti koja podrazumijeva praksu javnih institucija da učine dostupnim informacije od javnog značaja koje se nalaze u njihovom posjedu. Primarne aktivnosti u okviru ovog strateškog programa čine dosljedna provedba Zakona o slobodi pristupa informacijama sa posebnim naglaskom na dostavljanje traženih informacija i primjena standarda proaktivne transparentnosti, harmonizacija propisa sa međunarodnim standardima i propisima u BiH, unaprjeđenje transparentnosti u dodjeljivanju i trošenju javnih sredstava, te javno objavljivanje predviđenih registara kako bi se informacije učinile dostupne javnosti.

Integritet - Društvene vrijednosti zasnovane na integritetu su od presudnog značaja za obranu građanskih sloboda i osiguranje odgovornosti. Javne kampanje su poseban oblik komunikacije sa različitim javnostima koje imaju za cilj da utječu na izmjenu stavova ciljanih kategorija javnosti i mobiliziranje javne potpore u antikorupcijskim naporima. Uspješna provedba jačanja javne svijesti o štetnosti

³³ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije - *United Nations Convention against Corruption (UNCAC)*, usvojena dana 31.10.2003. godine od strane Generalne skupštine UN-a, <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html>

korupcije i izmjene mentalnih obrazaca podrazumijeva pripremu i provedbu antikorupcijskih kampanja usmjerenih prema različitim zainteresiranim javnostima.

Da bi se unaprijedilo okruženje za djelovanje civilnog društva generalno, a pogotovo na polju borbe protiv korupcije, treba osigurati pretpostavke za institucionalno postupanje sa ciljem osiguranja sloboda izražavanja i medijskog prostora.

Strateški program 1.6. Antikorupcijska edukacija

Edukacije imaju temeljnu ulogu u prevenciji korupcije. Uloga edukacija u prevenciji korupcije odnosi se na promjenu mentaliteta. U smislu promjene mentaliteta razumijevamo uspješnost tako da pojedinci ne žele koristiti koruptivne prečice koje podrazumijevaju kršenje i nepoštivanje zakonskih normi u cilju ostvarivanja uspjeha. Zadatak edukacije je kreirati odnos netolerancije prema korupciji. Sukladno sa člankom 13. UNCAC³⁴ konvencije, naglasak edukacije je na prevenciji same aktivnosti. Stoga antikorupcijske edukacije treba da utječu na razumijevanje koruptivnih aktivnosti i kreiraju odnos netolerancije prema korupciji.

Ovaj Strateški program, sukladno sa GRECO³⁵ preporukama ii i ix, predviđa razvoj i provedbu općih i specifičnih edukacijskih programa kojima su obuhvaćeni: predstavnici zakonodavnih tijela, osobe sa najvišim izvršnim funkcijama, predstavnici institucija u BiH, predstavnici tijela za sprječavanje korupcije, suci i tužitelji³⁶, predstavnici privatnog sektora, javni službenici, djeca i mladi, te druge različite kategorije ciljanih javnosti.

Deklaracija usvojena na posebnoj sjednici Generalne skupštine protiv korupcije u srpnju 2021. godine stavlja antikorupcijsku edukaciju u srž sveobuhvatnog i multidisciplinarnog pristupa za promoviranje transparentnosti, odgovornosti, integriteta i kulture odbacivanja korupcije kao temelj za prevenciju i borbu protiv korupcije.

Planiraju se poduzeti koraci u cilju pokretanja GRACE inicijative (UNODC Globalni resurs za antikorupcijsko obrazovanje i osnaživanje mladih) u BiH za jačanje uloge mladih i obrazovanja u sprječavanju i suzbijanju korupcije i gradnje kulture netolerancije na korupciju kroz formalne i neformalne obrazovne programe koji su

³⁴ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije - *United Nations Convention against Corruption (UNCAC)*, usvojena dana 31.10.2003. godine od strane Generalne skupštine UN-a, <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html>

³⁵ GRECO je preporučio dalje pojašnjavanje internih mehanizama radi promoviranja i provedbe kodeksa ponašanja za parlamentarne zastupnike, i time zaštititi integritet unutar zakonodavstva, uključujući (i) usklađene smjernice, savjetovanje i obuku koji se odnose na etičke odredbe i odredbe vezane za integritet i sprječavanje korupcije, kao i (ii) razvoj učinkovitih mehanizama nadgledanja i provedbe za ta ključna pitanja; GRECO je preporučio znatno jačanje i dalje razvijanje povjerljivog savjetovanja i namjenske praktične obuke o pitanjima etike i integriteta za sudije i tužitelje [GRECO \(coe.int\)](https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/Izvj%C5%A1taj%20o%20Bosni%20i%20Hercegovini%20za%202023.%20-%20BHS%20prijevod%20%28002%29.pdf)

³⁶ <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/Izvj%C5%A1taj%20o%20Bosni%20i%20Hercegovini%20za%202023.%20-%20BHS%20prijevod%20%28002%29.pdf>

usmjereni ka izgradnji antikorupcijskih vrijednosti, znanja i vještina. GRACE inicijativa podrazumijeva i uključivanje i konzultacije sa prosvjetnim radnicima, međunarodnim organizacijama, organizacijama civilnog društva, ali je primarno usmjerena na djecu i mlade kroz različite kampanje, forume, dijaloge, obuke, jačanje institucionalnih kapaciteta obrazovnih ustanova, unaprjeđenje neformalnog sektora obrazovanja u oblasti antikorupcije te širenje edukativnog materijala koji su potpora u obrazovanju.

Povećanjem znanja i svijesti o korupciji svih zainteresiranih javnosti za njezino sprječavanje, uzrocima, modalitetima i štetnim utjecajima povećavaju se šanse za smanjenje korupcije u društvu i uvećanje broja zainteresiranih javnosti za borbu protiv korupcije.

Strateški cilj 2.
Jačanje mehanizama otkrivanja i dokazivanja koruptivnih kaznenih djela i procesuiranja počinitelja

Ovaj strateški cilj proizlazi iz odredbi kaznenih i kazneno-procesnih zakona važećih na području BiH, uvažavajući njezinu ustavnopravnu strukturu.

Koruptivna kaznena djela su ona djela koja počinitelji čine umišljajno sa ciljem pribavljanja nezakonite koristi. U procjeni rizika od pranja novca koruptivna kaznena djela su ocjenjena kao visokorizična, te postoji obveza suočiti se i obračunati sa korupcijom, kako preventivnim tako i represivnim metodama.

Intencija ovog strateškog cilja jeste da se u represivnom kontekstu osiguraju sve neophodne pretpostavke i uvjeti u cilju blagovremenog, učinkovitog i zakonitog otkrivanja i dokazivanja koruptivnih kaznenih djela i procesuiranja počinitelja.

Također, nepobitno je da se korupcija u današnje vrijeme odvija u svim oblastima društvenog, gospodarskog i političkog djelovanja. Ni jedna oblast nije imuna na ovu negativnu pojavu, što zahtijeva učinkovitu stručnu osposobljenost i specijaliziranost mjerodavnih subjekata. Preventivno djelovanje se prije svega odnosi na otklanjanje ili reduciranje uzročnih čimbenika, koji neposredno ili posredno dovode do nastanka različitih fenomenoloških oblika koruptivnih kaznenih djela.

Prema podacima VSTV-a o procesuiranju kaznenih djela u vezi sa korupcijom, broj pravosnažnih presuda iznosi 1.436, koje su donijeli sudovi u BiH u zadnjih pet godina: Sud BiH 37, Sud FBiH 1.058, Sud RS 286, Sud BD 55. Oblici koruptivnog ponašanja koji su najviše zastupljeni na sve četiri razine pravosuđa u sudskim postupcima pred bh. pravosuđem su: davanje dara i drugih oblika koristi, primanje dara i drugih oblika

koristi, zlouporaba položaja ili ovlasti, pronevjera u službi, nesavjestan rad u službi, primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu utjecajem, te prijevara u službi.

Iako već postoje mnoge statistike o sprječavanju i borbi protiv koruptivnih kaznenih djela, slučajevi visoke korupcije na svim područjima zaslužuju posebnu pozornost, jer je od učinkovitosti organa gonjenja i sudova na ovoj točki itekako zavisna razina povjerenja građana u antikorupcijske mjere države: bez konkretnih rezultata na tom području, povjerenja neće biti – ni u sustav gonjenja i pravosuđa, ni u sustav borbe protiv korupcije generalno.

Zbog toga usmjerenim analizama rada svih mjerodavnih institucija po tom pitanju treba ustanoviti, jesu li i koliko su te institucije uspješne u sprječavanju i borbi protiv korupcije, pogotovo visoke kao jednog od najopasnijih oblika korupcije, kako bi se mogli poduzeti daljnji koraci za povećanje učinkovitosti u toj borbi.

Programi obuhvaćeni strateškim ciljem 2. su:

- 2.1. *Jačanje kapaciteta pravosudnih, policijskih i drugih tijela za otkrivanje, dokazivanje i procesuiranje koruptivnih kaznenih djela*
- 2.2. *Suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela*
- 2.3. *Financijske istrage, oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom*

Strateški program 2.1. Jačanje kapaciteta pravosudnih, policijskih i drugih tijela za otkrivanje, dokazivanje i procesuiranje koruptivnih kaznenih djela

Jačanje kapaciteta agencija za provedbu zakona i pravosudnih institucija stvara neophodne pretpostavke za učinkovitu borbu protiv svih pojavnih oblika korupcije.

Procesuiranjem počinitelja stvaraju se pretpostavke za jačanje cjelokupnog pravnog sustava kroz zaštitu društva od činjenja kaznenih djela preventivnim utjecajem na druge da poštuju pravni sustav, i ne čine kaznena djela, do toga da se građanstvu šalje poruka „da se kriminal ne isplati“.

Pored represivne komponente, sveobuhvatno se preventivno djeluje kako na samog počinitelja tako i na potencijalne počinitelje, te vraća povjerenje javnosti u pravni sustav.

Otkrivanje i dokazivanje ovih kaznenih djela je po svojoj prirodi, fenomenološkim oblicima iskazivanja, načinu izvršenja i drugim specifičnostima izuzetno kompleksno i zahtjevno na planu zadovoljenja restriktivnih zakonskih uvjeta i standarda dokazivanja.

Kompleksnost otkrivanja i dokazivanja ovih kaznenih djela i rasprostranjenost korupcije zahtijevaju od svih razina vlasti posebno sudjelovanje i unaprjeđenje u cilju dosljedne i učinkovite borbe protiv korupcije, posebno imajući u vidu da se uglavnom koruptivne aktivnosti odvijaju bez svjedoka, čime je znatno otežano prikupljanje dokaza.

Stoga je vrlo važno da se pored jačanja kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta policijskih i drugih tijela za borbu protiv korupcije, kontinuirano provode obuke u oblasti otkrivanja i dokazivanja koruptivnih djela sa posebnim naglaskom na primjenu posebnih istražnih radnji, unaprijede postupanja po revizorskim izvješćima i sustavu izvješćivanja za učinkovito praćenje učinka u istragama koruptivnih kaznenih djela.

Strateški program 2.2. Suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela

Imajući u vidu da kompleksnost otkrivanja i dokazivanja koruptivnih kaznenih djela te rasprostranjenost korupcije zahtijeva sveobuhvatan odgovor od svih razina vlasti, potrebno je unaprijediti operativnu suradnju svih relevantnih aktera na planu dosljedne i učinkovite borbe protiv korupcije.

To podrazumijeva unaprjeđenje razmjene informacija i podataka, blagovremeno izvještavanje te unaprjeđenje operativne suradnje kroz formiranje zajedničkih istražnih timova za rad na složenijim predmetima.

Strateški program 2.3. Financijske istrage, oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom

Financijske istrage kao učinkovito sredstvo u borbi protiv korupcije se provode u cilju otkrivanja, utvrđivanja i oduzimanja nezakonito stečene imovine izvršenim kaznenim djelom. Stoga je vrlo važno educirati državne, policijske, porezne službenike, te službenike i nositelje pravosudnih funkcija u provedbi financijskih istraga, kao i unaprijediti propise kojima će se regulirati uvjeti za njihovu provedbu.

Imperativ u okviru postupaka za oduzimanje nezakonito stečene imovinske koristi je očuvanje vrijednosti privremeno ili trajno oduzete imovine uz obvezu poštivanja principa "pozornosti dobrog domaćina".

Oduzimanjem nezakonito stečene imovine i njezina ponovna društvena uporaba u zajednici jača kulturu zakonitosti, pravednosti i jednakosti, pomaže u izgradnji otpornosti zajednice i društva na korupciju, te se poboljšava povjerenje građana u sustav pravosuđa i vlasti.

U cilju realizacije navedenog potrebno je naglasak staviti na unaprjeđenje mehanizama upravljanja oduzetom imovinom.

Strateški cilj 3.

Jačanje međuinstitucionalne, regionalne i međunarodne suradnje

Bosna i Hercegovina se potpisivanjem konvencija iz oblasti antikorupcije obvezala na međunarodnu suradnju u svakom elementu borbe protiv korupcije, uključujući prevenciju, istragu, procesuiranje počinitelja, kao i zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju imovinske koristi ostvarene djelom korupcije³⁷.

Međunarodne preporuke iz oblasti antikorupcije su od velikog značaja za BiH posebno iz razloga što njihova implementacija pomaže u borbi protiv korupcije ali i u izgradnji ugleda zemlje na međunarodnoj razini. Mnoge međunarodne organizacije, financijske institucije i donatori postavljaju uvjete u vezi sa borbom protiv korupcije prilikom pružanja financijske potpore ili razvojne pomoći. Implementacija antikorupcijskih preporuka može otvoriti vrata za dodatna sredstva i potporu. Također, ove preporuke često naglašavaju jačanje vladavine prava, što je ključni element u borbi protiv korupcije. Implementacija istih može dovesti do poboljšanja pravnog sustava, učinkovitijeg sudstva i jačanja institucija koje se bore protiv korupcije.

Dosadašnji skroman stupanj implementacije međunarodnih preporuka i standarda u zakonodavnim okvirima prouzrokovao je višu razinu reputacijskih rizika po BiH, zbog čega je značajno usporen i proces EU integracija.

U akcijskom planu predviđene su pojedinačne mjere i aktivnosti koje na sustavan način, uz jasnu distribuciju obveza i odgovornosti za provedbu, ispunjavaju ključne međunarodne preporuke i jačaju međunarodnu suradnju u oblasti sprječavanja korupcije.

Programi obuhvaćeni strateškim ciljem 3. su:

- 3.1. *Koordinacija i suradnja institucionalnih kapaciteta za sprječavanje korupcije*
- 3.2. *Međunarodna suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela.*

³⁷ Najznačajniji međunarodni dokumenti u području borbe protiv korupcije, koje je BiH potpisala i ratificirala su:

- Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC)
- Kazneno-pravna konvencija Vijeća Europe o korupciji
- Dodatni protokol Kazneno-pravne konvencije o korupciji
- Građansko-pravna konvencija Vijeća Europe o korupciji
- Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminala
- Konvencija Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenoj zapljenu i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma

Međuinstitucionalna suradnja i koordinacija predstavljaju ključne elemente učinkovite strategije za borbu protiv korupcije. Usredotočivši se na jačanje suradnje između različitih institucija i tijela u BiH, ovaj strateški program ima za cilj suzbijanje korupcije kroz uspostavu mehanizama i platformi za razmjenu informacija, koordinaciju aktivnosti i zajedničko djelovanje.

Dosadašnju razinu koordinacije borbe protiv korupcije obilježili su ograničeni doseg kako u pogledu poduzimanja zajedničkih sustavnih aktivnosti, tako i u pogledu uspostave institucionalnih kapaciteta zaduženih za prevenciju korupcije u BiH.

Djelomičan rezultat postignut je u usuglašenom strateškom planiranju politika borbe protiv korupcije u BiH i razvoju ključnih elemenata prevencije korupcije kao što je npr. uspostava sustava planova integriteta.

Inicijalno uspostavljeni sustav redovitih koordinacijskih sastanaka između Agencije i tijela za sprječavanje korupcije u BiH, je nakon određenog razdoblja mirovanja, koncem 2023. godine ponovno vraćen u središte sustava koordinacije borbe protiv korupcije, a čiji aktivniji nastavak razvoja i suradnje kroz ovaj mehanizam očekuje se u budućem razdoblju.

Glavni cilj mehanizma za koordinaciju borbe protiv korupcije je osigurati primjerenu raspodjelu obveza i odgovornosti za učinkovito sprječavanje korupcije, uz poštivanje zakonskih mjerodavnosti Agencije i cjelokupnog sustava za prevenciju korupcije. U osnovi, mehanizam koordinacije i suradnje ima za svrhu osigurati međusobno djelovanje svih učesnika u prevenciji, a u sljedećim fazama i u otkrivanju i procesuiranju korupcije.

Jedna od mjera u ispunjavanju ključnih prioriteta za otvaranje pregovora o pridruživanju Europskoj uniji predviđa *"osiguravanje djelotvornog funkcioniranja i koordinacije tijela za borbu protiv korupcije"*. Uspostavom učinkovitog sustava koordinacije postići će se višestruki učinci u borbi protiv korupcije, poboljšat će se međusobno djelovanje i suradnja svih učesnika, te postići bolji rezultati u provedbi strateških antikorupcijskih dokumenata, doprinoseći tako ispunjenju ključnih prioriteta u borbi protiv korupcije na putu BiH prema EU.

S tim u vezi, u okviru ovog Strateškog cilja predviđen je niz sustavnih aktivnosti usmjerenih prije svega na dovršetak uspostave sustava sprječavanja korupcije u BiH. Tu se prije svega misli na nastavak profesionalizacije tijela za sprječavanje korupcije u BiH, tamo gdje ovaj proces nije dovršen, te jačanje komunikacije i suradnje u sustavu javnih institucija, posebno između onih koje imaju antikorupcijske mjerodavnosti. Jačanje komunikacije i suradnje ogledalo bi se prije svega u zaključivanju

memoranduma o razumijevanju i suradnji kojima bi se definirale forme i oblici suradnje, kao i načini razmjene informacija uz uspostavu informacijsko-telekomunikacijske mreže. Navedena platforma osigurala bi bolju dinamičnost prethodno spomenutih procesa u okviru koordinacije borbe protiv korupcije.

Također, ovaj strateški program obuhvata praćenje, provedbu i evaluaciju strateških antikorupcijskih dokumenata u BiH, kao i provedbu aktivnosti predviđenih pojedinačnim antikorupcijskim projektima i aktivnostima u sklopu integracijskih procesa BiH u EU.

Strateški program 3.2. Međunarodna suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela

U kontekstu međunarodne suradnje u oblasti istrage koruptivnih kaznenih djela veoma je važno unaprijediti prije svega razmjenu podataka o istragama koje imaju međunarodni i regionalni karakter. U tom smislu potrebno je dalje jačati komunikaciju i suradnju putem definiranih kanala komunikacije INTERPOL-a, EUROPOL-a, SELEC- a, EGMONT-a CARIN, BAMIN, GlobE mreže, EUROJUST, Europskog javnog tužitelja (EPPO), te drugih međunarodnih organizacija.

Svakako, kontekstualno na ovu mjeru se naslanja i učešće u operativnim akcijama međunarodnog i regionalnog karaktera, gdje ovi oblici međunarodne i regionalne suradnje pored veće učinkovitosti otkrivanja korupcije osnažuju međunarodni ugled sustava javnih institucija u BiH zaduženih za otkrivanje i procesuiranje korupcije. Neophodno je nastaviti i trendove razmjene najboljih iskustava i praksi, kako bi u kontekstu međunarodne i regionalne suradnje primijenili najučinkovitije standarde postupanja u otkrivanju i dokazivanju ovako složenih kaznenih djela kakva su koruptivna kaznena djela.

MONITORING I EVALUACIJA

Za koordinaciju i nadzor nad provedbom Strategije i Akcijskog plana, te davanje mišljenja i instrukcija o pitanju njihove provedbe mjerodavan je Tim za sprječavanje korupcije HBŽ do dana preuzimanja dužnosti šefa Ureda za borbu protiv korupcije HBŽ kada navedeni Ured postaje mjerodavan, a Timu završava mandat.

Sve institucije HBŽ donijet će vlastite planove borbe protiv korupcije nakon usvajanja Strategije i Akcijskog plana od strane Vlade HBŽ. Planovi borbe protiv korupcije institucija HBŽ sadržavat će standardizirane i specifične mjere koje su definirane kroz Akcijski plan.

Izvješća o provedbi planova borbe protiv korupcije, institucije HBŽ će dostavljati Timu za sprječavanje korupcije HBŽ odnosno Uredu za borbu protiv korupcije HBŽ najkasnije do konca mjeseca ožujka naredne godine u odnosu na godinu o kojoj se izvještava. Shodno zakonskim mjerodavnostima, Tim odnosno Ured će jednom godišnje, a u slučaju potrebe i više puta, podnijeti Izvješće Vladi HBŽ o provedbi Strategije.

Također, biti će uspostavljen sustav uzajamnog izvještavanja između Agencije i tijela za sprječavanje korupcije u BiH sukladno sa potrebama monitoringa Strategije i Akcijskog plana uz puno uvažavanje ustavne strukture i mjerodavnosti svih razina vlasti u BiH, a u kontekstu provedbe anitkorupcijskih politika.

Sve aktivnosti iz Akcijskog plana, Tim za sprječavanje korupcije HBŽ odnosno Ured za borbu protiv korupcije HBŽ će analizirati kroz sljedeće indikatore za procjenu napretka: dostupnost, napredak unutar vremenskog roka, napredak u obimu provedbe, kvantitativni indikatori, kvaliteta implementacije i relevantnost.

Pored jasnog okvira monitoringa i izvještavanja o stupnju provedbe Strategije i Akcijskog plana za njezinu provedbu, poseban naglasak biti će na evaluaciji realizacije uz uočavanje prednosti i nedostataka u realiziranom pristupu i pojedinim aktivnostima. U identifikaciji strateških pitanja i analizi problema korupcije posebna pozornost posvećena je domaćem normativnom okviru i praksama i iskustvima sa korupcijom, kao i mjerama usmjerenim na njezino suzbijanje.

Shodno mjerodavnostima, Tim odnosno Ured će vršiti nadzor nad provedbom Strategije i Akcijskog plana te sačinjavati godišnja izvješća o monitoringu provedbe. Kada je u pitanju evaluacija, potrebno je izvršiti evaluaciju kako bi se osigurala potrebna objektivnost u analizi učinaka i uspješnosti strateškog dokumenta. Akcijskim planom predviđeno je da se evaluacija vrši dva puta i to u tijeku trajanja provedbe (srednjoročna evaluacija) i po isteku provedbe (*ex post* evaluacija).

Sustav monitoringa i evaluacije Strategije i Akcijskog plana od ključne je važnosti jer pruža blagovremene informacije o stupnju i učincima provedbe, omogućuje ranu identifikaciju eventualnih slabosti u provedbi te služi kao temelj za mjerodavno postupanje Agencije u kontekstu davanja mišljenja i instrukcija o provedbi³⁸.

Također, spomenuti sustav pruža kvalitetan temelj za revidiranje Akcijskog plana, čime se osigurava kontinuirano poboljšanje učinkovitosti provedbe Strategije i Akcijskog plana. S tim u vezi, vrlo je važna kvaliteta informacija koje će se prikupljati putem monitoringa i evaluacije kako bi se osigurala pouzdana i objektivna izvješća.

Za realizaciju strateških ciljeva, institucije HBŽ će koristiti financijska sredstva planirana u okviru svojih redovitih godišnjih proračuna, kao i međunarodnu projektnu i bilateralnu potporu i pomoć eksternih partnera u provedbi specifičnih aktivnosti.

³⁸ Članak 10, točka b) Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije („Sl.glasnik BiH“, broj: 103/09,58/13)

**AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU
STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV
KORUPCIJE
2024. – 2028.**

STRATEŠKI CILJ 1
OJAČATI SUSTAV PREVENCIJE I KOORDINACIJSKIH MEHANIZAMA

Strateški program 1.1. Jačanje kapaciteta institucija				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
1.1.1. Uskladiti normativni okvir za rješavanje sukoba interesa na svim razinama vlasti u BiH sukladno GRECO preporukama, EU standardima, Mišljenjem Venecijanskog povjerenstva iz 2021. godine i preporuke iz II ciklusa izvješća o implementaciji UNCAC-a za BiH	<ul style="list-style-type: none"> - Usklađeni normativni okviri na svim razinama vlasti u BiH 	<p>Inicijatori: Mjerodavna ministarstva pravde/mjerodavne institucije</p> <p>Provoditelji: Skupština HBŽ</p>	II kvartal 2025.	Redovita proračunska sredstva
1.1.2. Usvojiti na svim razinama vlasti Zakon o transparentnosti vlasništva nad medijima i kriterije za javno oglašavanje	<ul style="list-style-type: none"> - Usvojeni zakoni o transparentnosti vlasništva nad medijima na svim razinama vlasti - Usvojeni kriteriji za javno oglašavanje na svim razinama vlasti 	<p>Inicijatori: RAK, Vijeće za štampu, Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, mjerodavna ministarstva na odgovarajućoj razini vlasti</p> <p>Provoditelji: VM BiH i PS BiH, zakonodavni organi na ostalim razinama vlasti</p>	I kvartal 2027.	Redovita proračunska sredstva

1.1.3. Unaprijediti etičke kodekse i druge interne propise za policijske službenike u HBŽ sukladno GRECO preporukama	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprjeđeni etički kodeksi sukladno GRECO preporukama - Usklađeni interni propisi sukladno GRECO preporukama 	Inicijator/provoditelj: Ministarstvo unutarnjih poslova HBŽ	IV kvartal 2027.	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.1.4. Uspostaviti ured(e) za povrat imovine koji će biti zaduženi za potporu pronalaženju, identificiranju i oduzimanju imovine stečene kaznenim djelom	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljeni ured(i) za povrat imovine 	Inicijator/provoditelj: Ministarstvo pravosuđa i uprave HBŽ /Vlada HBŽ	I kvartal 2027.	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.1.5. Izrada analiza rizika za pojavu korupcije po sektorima	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađena analiza rizika po sektorima 	Inicijator: APIK Provoditelji: APIK, mjerodavne institucije, OCD	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva/ Donatorska sredstva
Strateški program 1.2. Učinkovito upravljanje sukobom interesa				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
1.2.1. Uspostaviti suradnju svih mjerodavnih tijela u cilju uspostave učinkovitog mehanizma kontrole imovinskih/financijskih obrazaca	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljena suradnja - Omogućena provjera točnosti podataka navedenih u imovinskim/financijskim obrascima 	Inicijatori/provoditelji: Mjerodavna tijela za provedbu zakona o sukobu interesa i sve institucije sa javnim ovlastima u BiH	Kontinuirano	Redovita/ kapitalna proračunska sredstva/ Donatorska sredstva

1.2.2. Javno objaviti podatke iz izjava o imovinskom stanju	Podaci javno objavljeni	Inicijatori/provoditelji: Mjerodavna tijela za provedbu zakona o sukobu interesa	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.2.3. Učiniti javno dostupnim registar primljenih poklona	Registar javno dostupan	Inicijatori/provoditelji: Mjerodavna tijela za provedbu zakona o sukobu interesa	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva/ Donatorska sredstva
1.2.4. Izraditi metodologiju/smjernice za upravljanje sukobom interesa državnih službenika	Izrađena metodologija/smjernice za upravljanje sukobom interesa državnih službenika	Inicijatori: APIK/ADS-ovi na svim razinama vlasti u BiH Provoditelj: ADS-ovi na svim razinama vlasti u BiH i sve institucije u HBŽ	I kvartal 2027.	Redovita proračunska sredstva
1.2.5. Na temelju analize inicirati izmjene i dopune propisa, (zbog mogućih slabosti uslijed postojanja mogućnosti privilegiranja osoba radi stranačkog ili drugog opredjeljenja, porijekla, osobnih ili obiteljskih veza) za uvođenje, primjenu i unaprjeđivanje transparentnih i mjerljivih kriterija za upošljavanje, ocjenjivanje rada i pomjeranje u službi	Izmjene i dopune zakona formulirane i poslone mjerodavnim institucijama na usvajanje	Inicijatori/provoditelji: Tim za sprječavanje korupcije HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ, mjerodavne institucije na svim razinama vlasti u HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva/ Donatorska sredstva

<p>1.2.6. Izvršiti izmjene i dopune propisa za uvođenje, primjenu i unaprjeđivanje transparentnih i mjerljivih kriterija za upošljavanje, ocjenjivanje rada i pomjeranje u službi u institucijama HBŽ</p>	<p>Predložene i implementirane izmjene i dopune zakona i podzakonskih akata</p>	<p>Provoditelj: Zakonodavna i izvršna vlast u HBŽ</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Redovita proračunska sredstva</p>
---	---	---	---------------------	--------------------------------------

**Strateški program 1.3.
Etično poslovanje u privatnom sektoru**

AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
1.3.1. Realizirati obuku poslovnog sektora o integritetu, uključujući kodekse poslovne etike	<ul style="list-style-type: none"> - Obuka realizirana u poslovnim subjektima iz privatnog i iz javnog sektora (javna poduzeća) - Obuka provedena na razini uprava poslovnih subjekata 	Inicijatori/ Provoditelji: VTK BiH, gospodarske komore na svim razinama vlasti u BiH, APIK, TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ	II kvartal 2025.	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.3.2. Razviti sustave i politike usklađenosti (Compliance program) u privatnom sektoru (pravni rizici, rizici sankcija i reputacijski rizici)	<ul style="list-style-type: none"> - Izvršene obuke za Compliance program po oblicima rizika - Obuka višeg menadžmenta za borbu protiv korupcije - Imenovani Compliance manageri u poslovnim subjektima 	Inicijator/ Provoditelj: VTK BiH, gospodarske komore na svim razinama vlasti u BiH, APIK, TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ	II kvartal 2025.	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.3.3. Realizirati obuku na temu implementacije BAS ISO 37001:2019- <i>Sustav upravljanja za sprječavanje podmićivanja</i> i BAS ISO 37301:2023- <i>Sustav upravljanja usklađenošću</i> i potpora uvođenju standarda i BAS ISO 37000:2021 - <i>Upravljanje organizacijama</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Broj realiziranih obuka na kojima su prezentirani standardi - Broj dodijeljenih certifikata o uvedenim standardima - Formiran fond za potporu za uvođenje standarda u poslovnim subjektima 	Provoditelj: VTK BiH, Gospodarska komora HBŽ	IV kvartal 2025.	Članarina/ Donatorska sredstva

**Strateški program 1.4.
Odgovorno upravljanje javnim financijama**

AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
1.4.1. Identificirati i procijeniti stupanj rizika od korupcije u ključnim poslovnim procesima koji su najviše podložni korupciji kroz procese javnih nabava i zapošljavanja	<ul style="list-style-type: none"> - Identificiran i procijenjen stupanj rizika poslovnih procesa kod javnih nabava i zapošljavanja sukladno sa smjernicama i preporukama CHJ MFT BIH - Provedena analiza uzroka rizika od korupcije u poslovnim procesima sukladno sa smjernicama i preporukama CHJ MFT BIH - Provedene mjere kojima se utječe na smanjenje stupnja rizika od korupcije 	Sve institucije javnog sektora CHJ MFT BIH	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva
1.4.2. Razvijati svijest rukovoditelja institucija javnog sektora o odgovornosti i ulozi rukovoditelja u procesu donošenja poslovnih odluka kojima se osigurava zakonito trošenje raspoloživih sredstava za realizaciju ciljeva institucije	<ul style="list-style-type: none"> - Broj edukacija za rukovoditelje na svim razinama upravljanja u institucijama javnog sektora o razumijevanju odgovornosti za pravilno i zakonito poslovanje institucije - Smanjen broj negativnih mišljenja i mišljenja sa rezervom revizorskih institucija - Smanjen broj izdanih preporuka u revizorskim izvješćima 	Sve institucije javnog sektora	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva

1.4.3. Učiniti dostupnim informacije o dodjeli proračunskih sredstava o iznosu i namjeni sredstava dodijeljenih organizacijama civilnog društva i udruženjima	<ul style="list-style-type: none"> - Javno dostupna godišnja izvješća na web stranicama institucija - Broj objavljenih izvješća 	<p>Inicijator: APIK/TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ</p> <p>Provoditelji: Institucije koje dodjeljuju financijska sredstva</p>	Kontinuirano od II. kvartala 2025.	Redovita proračunska sredstva
1.4.4. Učiniti dostupnim informacije o dodjeli proračunskih sredstava o iznosu i namjeni sredstava dodijeljenih privrednim subjektima	<ul style="list-style-type: none"> - Javno dostupna godišnja izvješća na web stranicama institucija - Broj objavljenih izvješća 	<p>Inicijator: APIK/TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ</p> <p>Provoditelji: Institucije koje dodjeljuju financijska sredstva</p>	Kontinuirano od II. kvartala 2025.	Redovita proračunska sredstva
Strateški program 1.5. Participacija društva				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
1.5.1. Objavljivati informacije o financiranju medija iz javnih sredstava	<ul style="list-style-type: none"> - Sačinjeni i objavljeni kriteriji za financiranje medija iz javnih sredstava 	<p>Inicijatori: APIK, TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ</p> <p>Provoditelji:</p>	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva

	<ul style="list-style-type: none"> - Javno dostupne informacije o utrošku javnih sredstava dodijeljenih medijima u HBŽ - Broj objavljenih izvješća na web stranicama institucija o financiranju medija u HBŽ 	RAK i mediji u HBŽ i institucije koje ih financiraju		
1.5.2. Razviti, primijeniti i uvezati digitalne antikorupcijske alate	<p>Razvijeni i pušteni u uporabu online alati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aplikacije za izradu planova integriteta - Aplikacije za izradu mišljenja na zakone - Aplikacija za Proaktivni monitoring za provedbu strateških mjera - On-line alati za edukacije - Digitalizirani financijski/ imovinski obrasci - Uspostavljen registar rizika na korupciju - Javna dostupnost analitičkih podataka sa indicijama koruptivnog ponašanja 	Inicijator/Provoditelj: APIK/TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ	Kontinuirano od II. kvartala 2025.	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.5.3. Provoditi antikorupcijske kampanje i projekte	<ul style="list-style-type: none"> - Broj realiziranih kampanja - Broj provedenih projekata - Broj konferencija - Broj radionica - Broj učesnika 	Inicijatori/provoditelji: APIK/TSK HBŽ/ Ured za borbu protiv korupcije HBŽ, OCD	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva

1.5.4. Intenzivirati aktivnosti koje imaju za cilj promoviranje slobode izražavanja i medijskog prostora	<ul style="list-style-type: none"> - Praćenje primjene standarda i novinarske etike od strane Udruženja novinara BiH - Osigurana zaštita novinara koji izvještavaju o korupciji 	RAK, udruženja novinara, Radna grupa NVO HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
Strateški program 1.6. Antikorupcijska edukacija				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
1.6.1. Provoditi edukacije iz oblasti antikorupcije za imenovane i izabrane osobe i njihove savjetnike	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih edukacija - Broj učesnika na edukacijama 	Inicijatori/provoditelji: APIK, TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.6.2. Provoditi edukacije iz oblasti antikorupcije za zaposlene u javnom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih edukacija - Broj učesnika na edukacijama 	Inicijatori/provoditelji: APIK i TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.6.3. Provoditi edukacije iz oblasti integriteta i antikorupcije za djecu i mlade (vrtići, osnovne i srednje škole)	<ul style="list-style-type: none"> - Uvedeni programi edukacije - Realizirani programi edukacije 	Inicijatori/provoditelji: APIK, TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ i Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
1.6.4. Provoditi edukacijske projekte sukladno sa ciljevima GRACE inicijative usmjerenih na gradnju antikorupcijskih vrijednosti kod djece i mladih	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih pilot-projekata (broj škola/nastavnih programa) 	Inicijatori/Provoditelji APIK, Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva /

	koji su implementirani unutar pilot projekta) - Broj uspostavljenih formalnih programa/odnosa sa obrazovnim institucijama u sklopu antikorupcijskog obrazovanja (MoU, uvedeni curriculumi i sl.) - Broj održanih radionica			Donatorska sredstva
--	--	--	--	---------------------

STRATEŠKI CILJ 2
JAČANJE MEHANIZAMA OTKRIVANJA I DOKAZIVANJA KORUPTIVNIH KAZNENIH DJELA I PROCESUIRANJA POČINITELJA

Strateški program 2.1. Jačanje kapaciteta pravosudnih, policijskih i drugih tijela za otkrivanje, dokazivanje i procesuiranje koruptivnih kaznenih djela				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
2.1.1. Jačati kadrovske kapacitete kroz optimizaciju postojećih kadrova, prijem novih kadrova i donošenje učinkovitih propisa	<ul style="list-style-type: none"> - Broj popunjenih radnih mjesta/ Stupanj popunjenosti - Broj donesenih, izmijenjenih i dopunjenih propisa 	Inicijatori: Ministarstvo unutarnjih poslova HBŽ i druge institucije u HBŽ Provođitelji: Skupština HBŽ, Vlada HBŽ	IV kvartal 2028./ Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva

2.1.2. Provoditi obuke u oblasti otkrivanja i dokazivanja koruptivnih kaznenih djela sa naglaskom na primjenu posebnih istražnih radnji, te obuke u otkrivanju i dokazivanju težih povreda službene dužnosti u vezi sa koruptivnim radnjama	Broj obuka i broj službenika koji su pohađali obuke	Inicijatori/provoditelji: Policijske, tužiteljske, pravosudne institucije u HBŽ	IV kvartal 2028./ Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
2.1.3. Unaprijediti postupanja po revizorskim izvješćima	Broj pokrenutih istraga/optužnica/presuda po revizorskim izvješćima	Inicijatori/provoditelji: Policijske, tužiteljske, pravosudne institucije u HBŽ	IV kvartal 2028. / Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
2.1.4 Unaprijediti materijalno - tehničke uvjete jedinica za istragu koruptivnih kaznenih djela i jedinica za profesionalne standarde	Nabavljena materijalno-tehnička oprema sukladno potrebama	Inicijatori: Ministarstvo unutarnjih poslova HBŽ Provoditelji: Vlada HBŽ i Ministarstvo unutarnjih poslova HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva

<p>2.1.5. Unaprijediti sustav izvještavanja za učinkovito praćenje učinka u istragama koruptivnih kaznenih djela od prijema kaznene prijave do okončanja kaznenog postupka i težih povreda službene dužnosti u vezi sa koruptivnim radnjama</p>	<p>Učinkovit sustav izvješćivanja po:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Broj zaprimljenih prijava (utemeljene/neutemeljene) - Broj podnesenih izvješća o počinjenom kaznenom djelu/broj obustavljenih istraga, - Broj provedenih internih postupaka i broj utemeljenih prijava u vezi sa korupcijom - Broj optužnica (potvrđenih i odbačenih) - Broj podnesenih zahtjeva za pokretanje stegovnog postupka u vezi sa korupcijom - Broj presuda (prvostupanjskih i drugostupanjskih) - Broj oglašanih odgovornih službenika za teže povrede službene dužnosti u vezi sa korupcijom 	<p>Inicijatori/provoditelji: Policijske, tužiteljske, pravosudne institucije u HBŽ</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva</p>
<p>2.1.6. Analizirati sudske presude u predmetima korupcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Broj analiza sudskih presuda u predmetima korupcije - Javno dostupne analize 	<p>Inicijatori/provoditelji: Pravosudne institucije u HBŽ, OCD</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva</p>

Strateški program 2.2.				
Suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
2.2.1. Unaprijediti razmjene informacija između policijskih, poreznih, pravosudnih i drugih institucija u HBŽ	<ul style="list-style-type: none"> - Broj slučajeva u kojima je realizirana suradnja - Broj razmijenjenih informacija 	Inicijatori/provoditelji: Policijske, tužiteljske, pravosudne, porezne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva
2.2.2. Unaprijediti operativnu suradnju policijskih agencija sa tužiteljstvima i drugim institucijama	<ul style="list-style-type: none"> - Broj formiranih zajedničkih timova i provedenih aktivnosti (operativnih akcija) - Broj održanih radnih sastanaka - Broj sačinjenih izvješća o postupanju 	Inicijatori/provoditelji: Policijske, pravosudne, porezne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva
Strateški program 2.3.				
Financijske istrage, oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
2.3.1. Unaprijediti financijske istrage	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih financijskih istraga - Broj donesenih privremenih mjera osiguranja imovinske koristi - Broj donesenih presuda o trajnom oduzimanju nezakonito stečene imovine kaznenih djelom 	Inicijatori/Provoditelji: Policijske, pravosudne, porezne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ, agencije za upravljanje oduzetom imovinom	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva

<p>2.3.2. Educirati državne, policijske, porezne službenike, te službenike i nositelje pravosudnih funkcija</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Broj održanih edukacija - Broj učesnika na edukacijama 	<p>Inicijatori: Policijske, pravosudne, porezne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ</p> <p>Provoditelji: CEST FBiH, agencije za upravljanje oduzetom imovinom</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva</p>
<p>2.3.3. Unaprijediti propise kojima će se regulirati svi elementi za provedbu finansijskih istraga</p>	<p>Unaprjeđeni propisi za provedbu finansijskih istraga</p>	<p>Inicijatori: Policijske, pravosudne, porezne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ</p> <p>Provoditelji: Vlada HBŽ i Skupština HBŽ</p>	<p>IV kvartal 2026.</p>	<p>Redovita proračunska sredstva</p>

STRATEŠKI CILJ 3
JAČANJE MEĐUINSTITUCIONALNE, REGIONALNE I MEĐUNARODNE SURADNJE

Strateški program 3.1. Koordinacija i suradnja institucionalnih kapaciteta za sprječavanje korupcije				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
3.1.1. Dovořiti proces uspostave i operacionalizacije profesionalnih tijela za sprječavanje korupcije u BiH	<ul style="list-style-type: none"> - Broj profesionaliziranih tijela - Osiguranih materijalno-tehnički i kadrovski resursi 	<p>Inicijator: APIK</p> <p>Provoditelj: Vlada HBŽ</p>	II kvartal 2025.	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
3.1.2. Uspostaviti institucionalnu suradnju između mjerodavnih institucija sa ciljem efikasnog sprečavanja korupcije	<ul style="list-style-type: none"> - Broj identificiranih institucija sa antikorupcijskim ovlastima - Definirani oblici suradnje i zaključeni memorandumi 	<p>Inicijatori: APIK, TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ</p> <p>Provoditelji: Institucije sa antikorupcijskim mjerodavnostima</p>	IV kvartal 2028.	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
3.1.3. Usvojiti planove borbe protiv korupcije u institucijama HBŽ sukladno sa Strategijom i Akcijskim planom	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijene Smjernice za izradu planova borbe protiv korupcije - Broj danih mišljenja APIK-a - Broj usvojenih planova borbe protiv korupcije - Redovito godišnje izvješćivanje i objavljivanje podataka o provedbi planova borbe protiv korupcije 	<p>Inicijator: TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ</p> <p>Provoditelji: Sve institucije na svim razinama u HBŽ</p>	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva

<p>3.1.4. Usvojiti planove integriteta u institucijama HBŽ sukladno sa Strategijom i Akcijskim planom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Izmijenjene Smjernice za izradu planova integriteta - Broj danih mišljenja APIK-a - Broj usvojenih planova integriteta - Redovito godišnje izvješćivanje i objavljivanje podataka o provedbi planova integriteta 	<p>Inicijator: TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ</p> <p>Provođitelji: Sve institucije na svim razinama u HBŽ</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva</p>
<p>3.1.5. Standardizirati procedure razmjene informacija, izvješćivanja i suradnje između tijela za sprječavanje korupcije u BiH i kontakt točaka u institucijama</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Smjernice kreirane i dostavljene svim institucijama na odgovarajućim razinama vlasti 	<p>Inicijatori/ Provođitelji: TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ</p>	<p>III Kvartal 2025</p>	<p>Redovita proračunska sredstva</p>
<p>3.1.6. Formirati zajednički tim edukatora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Formiran zajednički tim edukatora sastavljen od predstavnika tijela za sprječavanje korupcije u BiH - Broj realiziranih obuka 	<p>Inicijatori i provoditelji: Agencija i tijela za sprječavanje korupcije u BiH</p>	<p>II Kvartal 2026</p>	<p>Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva</p>
<p>3.1.7. Analizirati iskustva i izazove u provedbi strateških antikorupcijskih dokumenata u BiH i na temelju dobrih praksi kreirati standarde ujednačenog strateškog planiranja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza urađena - Definirani standardi u pogledu strateškog planiranja u oblasti borbe protiv korupcije u BiH - Strateško planiranje razvijeno sukladno sa SIGMA standardima 	<p>Inicijatori i provoditelji: Agencija i tijela za sprječavanje korupcije u BiH</p>	<p>III Kvartal 2027</p>	<p>Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva</p>

3.1.8. Uraditi monitoring i evaluaciju provedbe Strategije i Akcijskog plana	<ul style="list-style-type: none"> - Izvješća o monitoringu provedbe Strategije i Akcijskog plana u institucijama za svaku godinu. - Sačinjena evaluacija Strategije i Akcijskog plana po završetku provedbe - Sačinjena srednjoročna evaluacija i po potrebi sačinjeni prijedlozi za prilagođavanje Akcijskog plana za predstojeće razdoblje nakon isteka polovine strateškog razdoblja 	Inicijatori/provoditelji: TSK HBŽ, Ured za borbu protiv korupcije HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva
Strateški program 3.2. Međunarodna suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela				
AKTIVNOST	INDIKATOR REALIZACIJE	MJERODAVN O TIJELO	VREMENSK I OKVIR	RESURSI
3.2.1. Unaprijediti razmjenu podataka s INTERPOL-om, EUROPOL-om i SELEC-om, EGMONT, CARIN, BAMIN, GLOBE, EUROJUST, Europskim javnim tužiteljem (EPPO) i drugim međunarodnim organizacijama	Broj realiziranih predmeta u dijelu istrage koruptivnih kaznenih djela	Inicijatori/provoditelji: Policijske, tužiteljske, pravosudne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva
3.2.2. Učestvovati u operativnim akcijama INTERPOL-a, EUROPOL-a i SELEC-a, EUROJUST-a, Europskog javnog tužitelja (EPPO) i mjerodavnih institucija drugih država	<ul style="list-style-type: none"> - Broj realiziranih operativnih akcija koje se odnose na istrage koruptivnih kaznenih djela - Broj uspostavljenih zajedničkih istražnih timova 	Inicijatori/provoditelji: Policijske, tužiteljske, pravosudne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva
3.3.3. Razmjenjivati iskustva i prakse sa međunarodnim partnerskim organizacijama i agencijama	<ul style="list-style-type: none"> - Broj realiziranih obuka - Broj obučeni službenika 	Inicijatori/provoditelji: Policijske, tužiteljske, pravosudne i druge institucije na svim razinama vlasti u HBŽ	Kontinuirano	Redovita proračunska sredstva / Donatorska sredstva

Pregled broja aktivnosti po strateškim ciljevima i programima

STRATEŠKI CILJ 1 Ojačati sustav prevencije i koordinacijskih mehanizama	
Oblast	Broj aktivnosti
Strateški program 1.1. Jačanje kapaciteta institucija	5
Strateški program 1.2. Učinkovito upravljanje sukobom interesa	6
Strateški program 1.3. Etično poslovanje u privatnom sektoru	3
Strateški program 1.4. Odgovorno upravljanje javnim financijama	4
Strateški program 1.5. Participacija društva	4
Strateški program 1.6. Antikorupcijska edukacija	4
UKUPNO	26
STRATEŠKI CILJ 2. Jačanje mehanizama otkrivanja i dokazivanja koruptivnih kaznenih djela i procesuiranje počinitelja	
Strateški program 2.1. Jačanje kapaciteta pravosudnih, policijskih i drugih tijela za otkrivanje, dokazivanje i procesuiranje koruptivnih kaznenih djela	6
Strateški program 2.2. Suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela	2
Strateški program 2.3. Financijske istrage, oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom	3
UKUPNO	11
STRATEŠKI CILJ 3. Jačanje međuinstitucionalne, regionalne i međunarodne suradnje	
Strateški program 3.1. Koordinacija i suradnja institucionalnih kapaciteta za sprječavanje	8
Strateški program 3.3. Međunarodna suradnja u istragama koruptivnih kaznenih djela	3
UKUPNO	11
UKUPNO AKTIVNOSTI	48